

Monumentnummer*: 527798

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 06 december 2004
Kadaster deel/nr 82945/146

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Amsterdam Amsterdam Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Amsterdam Oud Zuid

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Amsterdam V 9867

Omschrijving**

Omschrijving

Op een nagenoeg L-vormige plattegrond tot stand gekomen school bestaande uit drie bouwlagen boven het maaiveld onder een plat dak. De gevel aan de Jozef Israëlskade heeft een lengte van circa 68 meter; die aan de Paletstraat heeft een lengte van circa 40 meter; die aan de P.L. Takstraat heeft een lengte van circa 25 meter. De gevels zijn gemetseld in geelbruine baksteen; er is verder gebruik gemaakt van natuursteen bij vensters, lijsten, hoekpartijen en entree. Het gebouw bestaat aan de voorzijde uit een brede middenrisaliet met aan weerszijden vleugels van drie vensterassen breed. De risaliet is op de verdiepingen voorzien van kolossale en diep naar voren uitgemetselde muurdammen, waarop groepen beeldhouwwerk voorstellende 'de geboorte van de daad'. Onder links en rechts bij deze gevel eveneens bouwbeeldhouwwerk. Tussen de ramen van de verdiepingen bevinden zich ajour-tegels. Verder ook gevelstenen. Tussen de muurdammen een breed en hoog samengesteld venster. Aan weerszijden van de middenrisaliet per bouwlaag drie grote klaslokaalvensters met meerruits gelede bovenzijde, horizontale roedenverdeling en met zware stijlen waarnaast smalle zijlichten. Op de beide hoeken van de lange gevel bevindt zich een hoger en ten opzichte van het gevelvlak iets teruggezet volume met overhoeks geplaatst balkon met toegang. Onder het balkon bevindt zich decoratief tegelwerk in ESKAF-reliëftegels. De zijgevel aan de Paletstraat heeft op de begane grond een vensterserie met kleine raamopeningen en een middenpartij met zeven gekoppelde, hogere en meerruits gelede vensters met kalf, stijlen en horizontale roedenverdeling. Op de eerste verdieping een serie van negen dergelijke vensters, alsmede enkele nagenoeg vierkante vensters en een hoekvenster. Op de tweede verdieping vier grote klaslokaalvensters. Een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

korte kopse gevel sluit aan op de woonhuisbebouwing en heeft een doorlopend deel van de vensterserie met de kleine raamopeningen op de begane grond en enkele kleine vensters in het gevelvlak. De gevel aan de P.L. Takstraat heeft een hoger rechterdeel met vensterserie met kleine raamopeningen op de begane grond en op de verdiepingen vensters met een horizontale roedenverdeling boven en onder een kalf. Op de overgang met het lagere linkerdeel met twee bouwlagen bevindt zich een plastisch uitkragend vertikaal accent in het metselwerk. Op de verdieping van het linkerdeel bevindt zich een groot klaslokaalvenster. De noordgevel van het schoolgebouw is aan het schoolplein gelegen en heeft een gevel met een middenrisaliet waarin de hoofdentree. Deze bestaat uit een in portiek geplaatste dubbele openslaande houten deur met bovenliggend houtsnijwerk (teakhout) met onder meer een centrale afbeelding in bas-reliëf van Pan. Deurlichten en smal bovenlicht met glas-in-lood raamvulling. Twee flankerende halfronde zware stijlen met bouwbeeldhouwwerk met afbeeldingen van 'de jonge mens staande tegenover de Hydra'; verder Amsterdamse wapenschilden. Naast de zware stijlen nog een venster met horizontale roedenverdeling. Verder uitzwenkingen in het metselwerk, waterspuwers en hoge op de hoeken van de entree-risaliet geplaatste ladderramen ter verlichting van de trappenhuizen. Aan de linkerzijde een lager volume met twee klaslokaalvensters. Verder series gekoppelde, liggende en staande vensters, gemetselde stijlen en houten kalven. Aan de rechterzijde sluit de zijvleugel op het hoofdgebouw aan. Hierin op de begane grond een serie van zes gekoppelde, hoge en meerruits gelede vensters. Op de verdieping een dito serie met lagere vensters en op de tweede verdieping een viertal horizontale vensterpartijen. Aan de rechterzijde bevindt zich een hoger bouwvolume met kleine vensters en met kleine liggende vensters in het fries onder de dakrand.

Het interieur heeft nog oorspronkelijke trappen en dubbele gangdeuren met naar twee zijden bewegende scharnieren. De ruime en rechthoekige hal op de verdieping is voorzien van een tegelvloer in geometrisch patroon en heeft een nagenoeg omlopend geschilderd fries (1929) van de hand van de schilder Johan Sybo (Joop) Sjollema, voorstellende 'de cyclus der seizoenen' (tekst: parentibus et magistro dedicat, 1929, J. Sjollema pictor). Verder nog vensters met glas-in-lood raamvulling en horizontale roedenverdeling, tegelfriezen. Tegen de plafonds van de trappenhuizen bevinden zich nog oorspronkelijke lamparmaturen met glas-in-lood.

Waardering

Gemeentelijke school - de Tweede Openbare Handelsschool - uit 1921-1924 met bouwbeeldhouwwerk van Hildo Krop en een wandschildering van Joop Sjollema van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard en representatief voorbeeld van expressionistische scholenbouw door de toenmalige Dienst der Publieke Werken. Voorts mede van belang wegens stedenbouwkundige en ensemblewaarde wegens de beeldbepalende situering aan het Amstelkanaal als deel van de visuele afsluiting van de P.L. Takbuurt en wegens de stilistische samenhang met de omringende woningbouwcomplexen in Plan-Zuid. Van belang als historisch functioneel onderdeel van het complex van twee schoolgebouwen aan de Pieter Lodewijk Takstraat.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument